

Jelölt: Ghyczy Zsuzsanna, Vojtek Tímea

Laudáció: Zubreczki Dávid - Telex

Milyen lesz a jövő parkja? Lehet, hogy intelligens térkövel lesz kirakva, és az okospadon ülve interaktív szemetesbe dobhatjuk a multifunkciós hulladékot. És persze közben rettenetesen fenntartható lesz az egész.

Lehet.

Én mégis inkább abban bízom, hogy a 21. század parkjai olyanok lesznek, mint a Sóstó. Ugyanis szerintem az a jövő útja, ami Herczegné Ghyczy Zsuzsanna és Vojtek Tímea, vagyis a KörTeKert munkája nyomán kezd kirajzolódni Székesfehérváron: finoman, tapintattal nyúlva a megőrzendő természeti értékekhez.

A Sóstó természetvédelmi területet teljesen körbeöleli a város. Egyik vége szigorúan védett, nem is látogatható, a másik végén már ott a fehérvári stadion. Az ilyen településekbe érő természeti tájakból leggyakrabban rengeteg építéssel, fejlesztéssel lesz szabályos, rendezett városi park – s az átalakulás során épp a természetesség, az ökológiai sokszínűség vész el.

Itt épp ennek az ellenkezője történt.

A tavat gyakorlatilag újra kellett alkotni, hiszen az elmúlt évtizedek alatt szinte pocsolyává zsugorodott. A munka során folyamatos egyeztetések zajlottak a vízépítő mérnökökkel, hogy ne pusztán vízügyi problémaként tekintsenek a területre, hanem a természetvédelmi és tájképi szempontokat is vegyék figyelembe. A partvonal kialakításánál, a vízmélység és a vízborítottság meghatározásánál ornitológusok és ökológusok segítettek, hogy a végeredmény a legkedvezőbb legyen az itt élő állatoknak. Születtek szigetek, lagúnák, nádasok, amelyek kifejezetten bizonyos madárfajok kedvéért kerültek a tervbe.

A végeredmény gyönyörű természeti táj lett. Nem véletlenül. A természetvédelmi és vízügyi szempontok mellett a két tájépítész *szépet* akart alkotni. A szigetek, a nádfoltok, a megcsillanó nyílt víztükrök szándékosan kerültek oda, ahova. A jó ízléssel kialakított napozóstrégről nézve festői táj tárul elénk.

Ez tulajdonképpen egy kortárs tájképi kert.

Olyan, amilyeneket a huszadik század elején építettek nálunk utoljára, csak itt nem hatalmas fákkal és gyepfelületekkel, hanem náddal és vízzel dolgoztak az alkotók.

Elindulva az északi csücsökből – mely még finoman rímel az épített környezetre és stadionhoz tartozó szabályos parkra –, olyan mintha kirándulnánk. Pedig végig egy százezres megyeszékhely belterületén járunk, egy közelmúltban kialakított ösvényen. Minden a helyén van, semmit nem érzünk feleslegesnek. Nincsenek szilárd burkolatú utak, sőt egy idő után a szórt burkolat is elfogy. Nem természetes *hatású*, hanem *valóban* természetes ösvényeken sétálhatunk vagy futhatunk. Vannak sétányok, amelyeket csak kaszálással hoznak létre időről időre.

Az anyagválasztás sem véletlen. Az elbontott régi bürühidak fáját nem hulladéknak tekintették, abból lett az új utak szegélye. A mederből kikotort iszapból pedig sziget és új partfal épült. Ezek megerősítésénél egy ősi technikát, oszlopok mögé beszuszakolt rőzsekolbászokat alkalmaztak, ami a természetvédelmi szakemberek figyelmét is felkeltette: ha beválik a technológia, a Velencei-tó élőhely-rekonstrukciójánál is alkalmazni fogják.

A vesszőből készült vejsze egyszerre térinstalláció, gyerekjáték és néprajzi bemutatóhely. Mellette a hatalmas pókhálómászóka is okosan tanít. A madárlesfalak, az útjelző táblák, a telepített tündérrózsák csupa olyan apróságok, amelyek a természeti tájból városi parkot varázsolnak anélkül, hogy a hely elveszítené eredendő báját. A bürühídon megközelíthető kunyhó egyszerre kínál ideális madárlest, és idézi meg a tájképi kastélykertek kötelező pavilonját. De nem csak tájépítészeti szempontból romantikus alkotás: megépülte óta a szerelmespárok egyik legkedveltebb találkahelye lett.

Az információs felületek cortenből készültek. Az alkotók biztos kézzel nyúltak ehhez az anyaghoz, hiszen Tímea és Zsuzsanna Cortárs néven gyönyörű kerti dizájntárgyakat készítenek belőle. Itt azonban egyszerűen a legkézenfekvőbb megoldást választották. A mocsaras Sárrét szélén semmi sem indokolja az országszerte elterjedt, de itt tájidegen rönkfatáblák használatát. A corten viszont időtálló, nem igényel kezelést, és hogy mennyire szépen simul a környezetébe, arról bárki meggyőződhet, aki végigsétál a tó partján.

Benn a városban egészen más feladat várt a két tájépítésze. Egy országzászló helyreállítása kapcsán kellett rendezni egy csöpp teret. Itt volt egykor a városfal egyik bástyája, a föld alatt komoly csatorna húzódik – mindkettő bemutatása felmerült a tervezés során. Mindeközben a teraszos elrendezésű parkocskát minden irányból autóforgalmi utak vették körbe, s szinte egyetlen funkciója az volt, hogy állt rajta egy emlékmű. Ha ez még nem lett volna elég, a felső végében ott ketyegett a virágóra. Hogyan lesz ebből élhető városi tér?

A forgalmat a minimálisra szorították: egyetlen saroknyi szakaszon maradt csak meg, ott is szintbe hozva a sétatérrel. Merthogy világos, átlátható, zöldellő sétatérre változott a terület, faltól falig. A teraszok lankává szelődültek, a virágóra dombját, több virágos domb egészíti ki, amelyekre szépen rímelnek az egyedi tervezésű kavicsbútorok. Szintén saját elképzelések alapján születtek meg a növénykazetták szélét alkotó padok. Ezek nem csak a virágdombok, hanem a térkő mederben csobogó csermely ívével is összhangban vannak. A különös, fonatos vízjáték kihasználja a tér természetes lejtését, megidézi a földalatti csatorna vonalát, és étellel tölti meg a teret.

Sikerült életet lehelni abba a platánba is, melyről kivitelezés közben derült ki, hogy egyik oldalán egy évekkel ezelőtti közműmunka során elvághatták a gyökereit, így most veszélyesen megbillent. A terület újratervezésével és gondos alátámasztással azonban sikerült megmenteni.

A rengeteg egyedi megoldás ellenére itt is alázattal, a környezethez igazodva tervezett a KörTeKert. Az utcabútorokon és a kis hidakon is visszaköszönnek az egyik ház homlokzatdíszjei, s természetes volt, hogy a téren a szomszédos sétálóutca kandelábereit és burkolatát hozzák tovább. Ami leginkább elvarázsolja az ideérkezőket az a növények gazdagsága. A „kertérezet” a terepfomák csak fokozzák, hiszen bármelyik irányba nézünk, síkból kiemelkedő virágkompozíción akad meg a szemünk.

Sóstó és az Országzászló tér között az egyik legfontosabb kapcsolat talán épp ez a kertszemlélet. A léptéktől függetlenül finom részletekre ügyelő hozzáállás, és a dísznövények terén szerzett hatalmas tudás hosszú évek magánkerttervezési gyakorlatának köszönhető. Számos villa és családi ház környezetét alakíthatták ki a közelmúltban, szoros összhangban az építészekkel és a megrendelőkkel. A végeredmény pedig ennek megfelelően a romantikustól a modernistáig széles skálán mozog. Azonban szinte mindenhol megjelennek egyedi megoldások. Hol cortenből készült virágágyások és tűzrakóhelyek, hol egy látszóbeton kapu formájában.

A magánkerttervezésnél is küldetésük a hazai kertkultúra színvonalának emelését, a szemléletformálás, környezetvédelmi és esztétikai szempontból is. Szeretnék megértetni mindenkivel, hogy a zöld érték és nem nyűg.

Zsuzsannát és Tímeát sok minden összeköti, ahogy a munkáikat is. Mindketten Székesfehérváron nőttek fel, a mai napig itt élnek, dolgoznak, itt nevelik a gyermekeiket. Terveiket több évtizedes helyismeretre alapozhatják, és persze a felhasználók bármikor számon is kérhetik rajtuk munkáik eredményét – akár saját családtagjaik is.

Nagyon jó, hogy vannak ma már országosan elismert, sikeres és nagy tervezőirodák Budapesten, amelyek bármekkora projektekkel megbirkóznak. De legalább ilyen jó lenne, ha minden magyar városra jutna egy KörTeKert, ahol két tájépítész nagy szeretettel, helyben alkotja meg a 21. század köztereit és parkjait.

Ezért tartom fontosnak, hogy az Év tájépítésze díjnak köszönhetően minél többen megismerjék munkásságukat, s minél többen kövessék példájukat.